

DARKO ALFIREVIĆ

ipak nije dobar to u Covent Gari slično. Nedosan voditelj. S die zadržava i razinja.

pregovarali i za uće projekte u

premda sam reuSelemu, ako me eli, da možemo rerdijeva Otella. vratiti ovdje, ali i em četiri do pet Otella ne bih lnu drugu operu, lora samoga izvopliva tjedna, buduje zahtjevnu tehbaritonalan, vrlo

Siniša Vuković

RINU

u nutrinu umprizora.

h sačuvani eleadicionalne retovnosti, no ujepren i novi estetet klasičnog crirom na to da je mediju moguće retapanje i pulke, interaktivnoanice, kao i mulla sinestetičnost M. J.

UBAVNI

dramaturgiji Milpozornici Tvrđave g HNK u petak će vremijerne plesne IN MEMORIAM: ANTE ZEMLJAR (1922. – 2004.)

BORAC PROTIV ZABORAVA

Kao što se godinama borio s neizlječivom bolešću, Ante Zemljar se godinama pokušavao othrvati sili namjernog zaborava koja ga je kao pisca i intelektualca gurala na marginu i u različitim političkim kontekstima ostavljala u trajnoj poziciji unutarnjeg egzila

/ ijest o smrti pisca i prijatelja, golootočkog uznika, publicista i uglednog člana Hrvatskog PEN centra, zatekla me daleko od Zagreba, grada u kojem je Ante Zemljar, rođeni Pažanin, preminuo u 83. godini. Zemljarev život s pravom bi se mogao nazvati burnim životom čovjeka koji je do samoga kraja dosljedno i glasno zastupao antifašističke stavove i branio istinu o stradanjima na Golome otoku od lagode kolektivnog zaborava i društvene hipokrizije koja - kako smo upravo svjedoci - dopušta da se spomenik logorskih stradanja pretvori u lovište, i da na taj način, administrativnom odlukom, takoreći šutke i bez javnoga protesta, jedan dio našeg zajedničkog, bolnog nasljeđa bude prodan i obezvrijeđen.

Snaga namjernog zaborava jedna je od najjačih i najrazornijih sila koje mogu djelovati na društvo, ali i na umjetnika koji pokušava ne samo u fizičkom, nego i u duhovnom smislu, preživjeti u matičnoj sredini. Djelovanje te sile pogubne za intelektualce koji gonjeni demonom savjesti javno izriču svoje mišljenje, imalo je tragične posljedice na život i dielo Ante Zemljara. Kao što se godinama borio s neizlječivom bolešću, Zemljar se godinama pokušavao othrvati sili namjernog zaborava koja ga je kao pisca i intelektualca gurala na marginu i u različitim političkim kontekstima ostavljala u poziciji koju pisac i umjetnik teško

Ante Zemljar

može preživjeti – u trajnoj poziciji unutrašnjeg egzila.

Uz iskustvo ratovanja, ranjavanja, prinudnog rada, poniženja i fizičkog mučenja, Žemljar je iskusio i cenzuru. Na njega je u vrijeme Titova režima bila primijenjena i sudska zabrana pisanja, ali je i u izmijenjenim okolnostima, zapravo do smrti, morao trpjeti najteže od svih mučenja, a to je prešućivanje. Uz knjigu proze »Moj prijatelj kos«, netom izašlu iz tiska, Zemljar je autor još trinaest naslova od kojih su neki objavljeni i u prijevodima (»Slika o sti-hu/Pittura su versi«, Como, 1990; »Ljubav za Čile/Amor a Chille«, Santiago de Chile, 1992); i »L'inferno della Speranza«, prošle godine predstavljeno talijansko izdanje »Pakla nade«, knjige pjesama rekonstruirane prema zapisima bilježenim na vrećama cementa u godinama

Zemljarova golootočkog uzništva, koja sadrži i stihove koji tematiziraju iskustvo svih Zemljarovih zatvora: od onog talijanskog, preko zagrebačkog zatvora u Savskoj do logora na Golome otoku).

Književno djelo Ante Zemljara nikada nije bilo ni čitano ni prosudivano samostalno, nego u kontekstu dnevne politike: uvijek je čimbenik ekstraliterarni određivao Zemljarovo mjesto u hrvatskoj književnosti. Godine 1993. na najdrastičniji način je osjetio i snagu osvete zbog drukčijeg mišljenja: Zemljarova je paška kuća minirana i do temelja razrušena, zajedno s rukopisima, mozaičkim ateljeom, zbirkom umietnina i nacrta paških čipki. Jedan od neposrednih razloga napada zasigurno je bio i »Haron i sudbine«, knjiga u kojoj autor otkriva istine paškog ustaškog

Ni ono na što se odmahuje rukom, ni ono na što se pokazuje prstom najčešće nije ugodno. Dok jedni svoju egzistenciju temelje na umijeću previđanja činjenica, drugi čitav život uvježbavaju umijeće ukazivanja na istinu. Naravno, istina je pokretna meta, a cijena odabranog puta, kao što pokazuje primjer Ante Zemljara, može biti izuzetno visoka. Svoje umijeće upiranja prstom Zemljar je skupo platio, ali je u njemu znao i uživati. Taj bi užitak povremeno podijelio s žestokima i hrabrima.

Sibila Petlevski